

## YAZIM KURALLARI

### 1. BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

Cümleye büyük harfle başlanır.

- Sahilden topladığı deniz kabuklarını cebine koydu.
- Eskiden özlemlerimizi mektup yazarak ifade ederdik.

Özel adlar büyük harfle başlar:

1. Kişi adları ve soyadları büyük harfle başlar.
  - Mustafa Kemal Atatürk, Halide Edip Adıvar, Yunus Emre.
2. Kişi adlarından önce ve sonra gelen saygı sözleri, unvanlar, lakaplar ve rütbe adları büyük harfle başlar.
  - Doktor Hüseyin Pehlivan, Sayın Nazlı Yılmaz, Sevil Hanım, Mehmet Bey, Binbaşı Kemal Özcan, Aksak Ömer.

*Akrabalık bildiren sözcükler büyük harfle başlamaz.*

- Suzan abla, Melahat teyze, Metin dede.
3. Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar.
    - Sarıkız, Miço, Boncuk, Karabaş.
  4. Ülke ve ulus adları büyük harfle başlar.
    - Türkiye, Japonya, İngiltere; Türk, Japon, İngiliz.
  5. Dil adları büyük harfle başlar.
    - Türkçe, Almanca, Fransızca.
  6. Din ve mezhep adları büyük harfle başlar.
    - İslamiyet, Hristiyanlık, Hanefilik, Protestanlık.
  7. Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar.
    - Mars, Uranüs, Dünya, Ay, Güneş, Halley, Çoban Yıldızı.

*Dünya, güneş, ay sözcükleri gezegen anlamı dışında kullanıldığında küçük harfle başlar.*

- Nemrut'ta güneşin doğuşunu izledik.
- Tüm dünya ekonomik krizden etkilendi.

8. Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt, mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak vb.) büyük harfle başlar.
  - Avrupa, İç Anadolu Bölgesi, Ankara, Konak, Elvankent, Çınar Mahallesi, Taksim Meydanı, Atatürk Bulvarı, Özgürlük Caddesi, Mutluluk Sokağı.

*Yer adlarında ilk isimden sonra gelen deniz, nehir, göl, dağ, boğaz gibi isimler büyük harfle başlar.*

- Erciyes Dağı, Kuş Gölü, Çanakkale Boğazı, Ege Denizi, Tuna Nehri, Aral Gölü, Zigana Geçidi.
9. Saray, köşk, kale, köprü, anıt vb. yapı adlarının bütün sözcükleri büyük harfle başlar.
    - Topkapı Sarayı, Ankara Kalesi, Mostar Köprüsü, Orhun Anıtları.
  10. Kurum ve kuruluş adları büyük harfle başlar.
    - Türk Dil Kurumu, Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara Lisesi, Hacettepe Üniversitesi, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
  11. Kitap, dergi, gazete, tablo, heykel adlarının her sözcüğü büyük harfle başlar.
    - Nutuk, Dokuzuncu Hariciye Koğuşu, Resmi Gazete, Kaplumbağa Terbiyecisi (tablo), Varlık.

*Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi gibi sözler büyük harfle başlamaz.*

- Hürriyet gazetesi, Türk Dili dergisi.

*Kitap adlarında ve başlıklarda, arada ve sonunda bulunan "ve, ile, ya, ya da, veya, yahut, ki, da" bağlaçlarıyla "mı" soru eki küçük harfle yazılır. Kelile ile Dimne, Atatürk ve Çocuk.*

12. Millî ve dinî bayramlar ile bayram niteliği kazanmış günlerin adları büyük harfle başlar.
- 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, Ramazan Bayramı, Nevruz Bayramı, Anneler Günü.
13. Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.
- Kurtuluş Savaşı, Tanzimat Dönemi, Orta Çağ, Yontma Taş Devri.
14. Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik sözcüklerde özel adlar büyük harfle başlar.
- Hindistan cevizi, Japon gülü, Antep fıstığı, Maraş dondurması, İngiliz anahtarı.
15. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.
- 23 Nisan 1920, 17 Aralık Pazartesi.

*Belli bir tarih bildirmeyen ay ve gün adları küçük harfle başlar.*

- Okullar eylül ayında açılır.
16. Şiir dizelerinin ilk harfi büyük harfle başlar.
- Gümüş bir dumanla kapandı her yer,  
Yer ve gök bu akşam yayla dumanı.
17. Kitap, bildiri, makale vb.nde ana başlıkta bulunan sözcüklerin tamamı, alt başlıkta bulunan sözcüklerin ise yalnızca ilk harfleri büyük harfle yazılır.
18. Kitap, dergi vb.nde bulunan resim, çizelge, tablo vb.nin altında yer alan açıklayıcı yazılar büyük harfle başlar.

## 2. SAYILARIN YAZIMI

Sayılar metin içerisinde genellikle yazıyla yazılır.

- dört kafadar, üç silahşorlar, bin yıl sonra, üç ayda bir, sekizinci sınıf.

Saat, para tutarı, ölçü, istatistiki verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır.

- 21.53'te, 2.500 TL, 18 kg, 160 km.

*Saatler ve dakikalar metin içerisinde yazıyla da yazılabilir.*

- Saat yediye çeyrek kala, saat onu yirmi geçe.

Birden fazla sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır.

- Üç yüz elli, yirmi bir, seksen beş.
- Para ile ilgili işlemlerde senet, çek vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır.

- 156.215 (yüzellialtıbinikiyüzonbeş)
- Sayılar getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılır ve sayının ünlülerine uyar.
- 1923'ten günümüze, 1956'dan sonra.
- Sayılardan oluşan oyun adları bitişik yazılır.

- beştaş, ellibir, birdirbir.
- Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterildiğinde ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak ek yazılır.

- 57'nci Sokak, 9. Cadde, XX. yüzyıl

*Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamdan sonra kesme işareti ve ek yazılır, nokta konmaz.*

- 5.'inci değil 5'inci

Üleştirme (paylaştırma) sayıları rakamla değil yazıyla yazılır.

- 2'şer değil ikişer, 8'er değil sekizer.
- 3'er değil üçer, 5'er değil beşer.

## 3. "DE, Kİ, Mİ" NİN YAZIMI

### "-da/-de" Ekinin Yazımı

"-da/-de" eki ismin bulunma ekidir. Bu ek sözcüğe bitişik yazılır. Ek ünsüz benzeşmesi kuralına uyar. Bu nedenle "-ta, -te" şekilleri de vardır.

- Kitapların masada duruyor.
- Sınıfta hiç kimse yoktu.

*Bulunma hâl eki "-da /-de" cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı bozulur.*

### “da, de” Bağlacının Yazımı

Bağlaç olan “da, de” ayrı yazılır. Kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar.

- Uğur da geliyor.
- Kekin yanında çay da istiyorum.
- Sen de beni dinlemiyorsun.

*“da, de” bağlacı hiçbir zaman “ta, te” biçiminde yazılmaz.*

*“Ya” sözüyle birlikte kullanılan “da” mutlaka ayrı yazılır.*

- Öğrencileri i<sup>ki</sup>şerli ya da dörderli sıra yapalım.

*“da, de” bağlacını cümleden çıkardığımızda cümlelerin anlamı değişmez.*

### “-ki” Ekinin Yazımı

“-ki” aitlik eki sonuna geldiği sözcüğe bitişik yazılır.

- Benim yazım seninkinden daha güzel.
- Akşamkine gelemeyeceğim, ben.

Sıfat türeten “-ki” sözcüğe bitişik yazılır.

- Sokaktaki kavga büyüdü.
- Trendeki yolcular istasyonda indi.

### “ki” Bağlacının Yazımı

Bağlaç olan “ki” ayrı yazılır.

- Demek ki hiç ders çalışmamış.
- Sus ki sana açıklama yapayım.

*“ki” bağlacı, birkaç sözcükte kalıplaştığı için bitişik yazılır:*

- belki, çünkü, hâlbuki, mademki, meğerki, oysaki, sanki, illaki.

### “mi” Soru Ekinin Yazımı

Soru eki olan “mı, mi, mu, mü” ayrı yazılır. Kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar.

- Sabah oldu mu?
- Size gelecek mi?

Soru ekinden sonra gelen ekler bitişik yazılır.

- Bana borç verecek misin?
- O da alacak mıydı?

“mi” eki sorudan başka görevlerde kullanıldığında da ayrı yazılır.

- Tatlı mı tatlı bir bebektir.
- Yaz geldi mi tatile gideriz.

### 4. İKİLEME VE PEKİŞTİRMELERİN YAZIMI

İkilemeler birbirinden ayrı yazılır. İkileme olan sözcüklerin arasına hiçbir noktalama işareti konulmaz.

- İyi kötü, yalan yanlış, eski püskü, yavaş yavaş.

Pekiştirmeler bitişik yazılır.

- masmavi, kopkoyu, sapasağlam, tertemiz, yemyeşil, sırlıklam.

### 5. SATIR SONUNA SIĞMAYAN SÖZCÜKLERİN YAZIMI

Türkçede satır sonuna sığmayan sözcükler hecelerine ayrılarak yazılır ve satır sonuna kısa çizgi (-) konur.

- ..... kum-  
bara.....
- ..... hanı-  
meli.....
- ..... Çata-  
lağzı.....

Satır başında ya da satır sonunda tek harf bırakılmaz.

- ..... u-  
ğursuz .....  
(yanlış) (doğru)
- ..... i-  
yilik.....  
(yanlış) (doğru)
- ..... uğur-  
suz.....  
(doğru)
- ..... iyi-  
lik.....  
(doğru)

Kesme işareti satır sonuna geldiğinde yalnızca kesme işareti kullanılır, ayrıca kısa çizgi kullanılmaz.

- ..... İzmir’ ..... Selma’ ..... 1923’  
in..... da..... ten.....

## 6. BİRLEŞİK SÖZCÜKLERİN YAZIMI

Benzetme yoluyla gerçek anlamından uzaklaşmış birleşik sözcükler bitişik yazılır.

- ayakkabı, açıkgöz, karnıyarık, Samanyolu.

Birleşirken ses değişmesi ya da ses düşmesine uğrayan birleşik sözcükler bitişik yazılır.

- pazartesi (pazar + ertesi), kahvaltı (kahve + altı), niçin (ne + için), sütlaç (sütlü + aş)

Et- ve ol- yardımcı fiilleriyle birleşirken ünlü düşmesine ya da ünsüz türemesine uğrayan birleşik sözcükler bitişik yazılır.

- affetmek (af + etmek), hissetmek (his + etmek), kaybolmak (kayıp + olmak), hapsolmak (hapis + olmak)

Bil-, dur-, gel-, kal-, ver-, yaz- ile yapılan birleşik fiiller bitişik yazılır.

- gidivermek, uyuyakalmak, anlatabilmek, gidedurmak, düşeyazmak, süregelmek.

Ögelerinden biri ya da her ikisi emir kipiyle kurulan birleşik sözcükler bitişik yazılır.

- çekyat, ateşkes, uyurgezer, örtbas, kapkaç.  
-an, -dı, -maz, -mış, -r ekleriyle kurulan kalıplaşmış birleşik sözcükler bitişik yazılır.
- oyunbozan, dedikodu, vatansever, bilgisayar, gecekondü.

Hane, name, kızı, oğlu sözleriyle oluşturulan birleşik sözcükler bitişik yazılır.

- Dadaloğlu, Seyahatname, dersane, misafirhane.

*“Başvurmak, boşvermek, elvermek, vazgeçmek, varsaymak, öngörmek” gibi anlamca kaynaşmış bazı birleşik fiiller bitişik yazılır.*

Etmek, olmak, eylemek, kılmak gibi yardımcı fiillerle kurulan birleşik fiiller, ses düşmesine ya da türemesine uğramazsa ayrı yazılır.

- mutlu olmak, rica etmek.

Birleşik sözcüğü oluşturan sözcüklerden her ikisi ya da ikincisi, kendi anlamını koruyorsa birleşik sözcük ayrı yazılır.

- Ankara keçisi, kuru fasulye, çörek otu, gece yarısı, Kutup Yıldızı, kara yolu, at sineği.

Dış, iç, öte, sıra sözcükleriyle oluşturulan birleşik sözcükler ayrı yazılır.

- Yasa dışı, hafta içi, akli sıra, mor ötesi.

*“Bir” sözcüğü sayı anlamı taşıdığında “birtakım” sözcüğü ayrı yazılır.*

*Biraz, birçok, birkaç, hiçbir, herhangi, birçoğu, hiçbir, birkaç, birtakım sözcükleri bitişik yazılır.*

*“Şey” sözcüğü her zaman ayrı yazılır.*

- bir şey, her şey.

## 7. KISALTMALARIN YAZIMI

1. Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her sözcüğün ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır. Bazen, kısaltmanın bir sözcük gibi yapıldığı da görülür. Gelenekselleşmiş olan T.C. ve T. (Türkçe) dışında büyük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmaz. Harf harf yapılan kısaltmalarda ekler son harfin okunuşuna göre, bir sözcük gibi yapılan kısaltmalarda ise sözcüğün okunuşuna göre gelir ve kesme işaretiyle ayrılır.

- TBMM’de TÜBİTAK’ın

2. Ölçü birimlerinin uluslararası kısaltmaları kullanılır ve nokta konulmaz. Ayrıca sözcüğün okunuşuna göre ek getirilir ve kesme işaretiyle ayrılır.

- m’den kg’ın

Ancak üs işareti varsa ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.

- m<sup>2</sup>ye      cm<sup>3</sup>te

3. Bazı kısaltmalar noktayla yapılır. Bunlara getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz ve sözcüğün okunuşuna göre gelir.

- Av.
- Alm.dan

## YAZIMI KARIŞTIRILABİLECEK SÖZCÜKLER

### -A-

alelacele  
aksesuar  
aerobik  
afra tavra  
apar topar  
arapsaçı  
art arda  
apandisit  
antrenman  
aktris  
acente  
anekdot  
apandis

### -B-

bilumum  
başa baş  
başhemşire  
başkahraman  
bilfiil  
birçok  
birkaç  
bire bir  
birebir(etkili)  
başıboş  
briket

### -C-Ç-

camekân  
cancığer  
canıgönülden  
cüzi  
conta  
ciklet  
çiy  
çığ  
çıyan

### -D-

direk  
direkt

dil bilgisi  
dövmek  
doküman  
dinozor  
değnek  
doğaüstü

### -E-

egzoz  
erozyon  
etüt  
edevat  
entelektüel  
espri  
elektrik

### -F-

floresan  
farenjit  
federal  
fantezi  
flüt  
fritöz

### -G-

gardırop  
göz göze  
giderayak  
günaşırı  
gitgide

### -H-

hava yolu  
herhangi  
herkes  
herhalde(belki)  
hırgür  
hoparlör  
hoşbeş  
hafriyat  
halüsinasyon  
hâlbuki  
hiçbir

### I-İ-J-

ıstakoz  
ıvır zıvır  
itriyat  
ızdırap  
iddia  
ideoloji  
illüzyon  
ispat  
intihar  
itham  
işporta  
inisiyatif  
illaki  
Japon gülü  
Japon balığı

### -K-

kooperatif  
kontör  
kirpik  
kirpi  
kibrit  
kupür  
kangren  
karnabahar  
kontrplak  
Kuvayımilliye  
konservatuvar  
kavanoz  
kılavuz  
kuru yemiş  
kolesterol

### -L-

lavabo  
laboratuvar  
laubali

### -M-N-

müsvedde  
maydanoz  
makine  
muşamba  
muzdarip  
materyal  
meğerki  
mademki

### O-Ö

okuryazar  
oratoryo  
orijinal  
oldubitti  
oysaki  
öge  
önsezi

### -P-

pek çok  
pardösü  
perhiz  
parantez  
prosedür  
prodüktör  
profesör  
pijama  
peyzaj  
pedagog  
poğaça

### -R-

rastlantı  
restoran  
rastgele

### -S-Ş-

şefkat  
sömestir  
sere serpe  
suçiçeği  
sandviç  
sarımsak  
silahşor  
şoför  
sürpriz  
şarj  
şofben  
sezaryen  
stajyer

### -T-

tabildot  
tespih  
tazyik  
tespit  
telafluz  
tırış

### -U-Ü-

unvan  
üst üste  
üniforma

### V-Y-Z

varyemez  
vejetaryen  
vicdan  
yalnız  
yanlış  
yakinen  
yılbaşı  
zatürre  
zarafet